

M 9622:1-35

Landskap:	Skåne	Upptecknat av:	Dora Karlberg
Härad:	Torna	Adress:	Eneborgsplatsen 2, Helsingborg
Socken:	Igelösa	Berättat av:	Mig själv
Uppteckningsår:	1945	Född år	1881 i Chicago uti Illinois

Självbiografi

Sannsagor från min barndom

För att börja från början, får jag kanske tala om att min vagger, om det nu ens var någon vagger, har stått borta i det stora landet i väster som kallas Amerika. Jag förlorade min far då jag var så liten att jag inte har det ringaste minne av honom. Jag var bara några månader gammal och innan jag hade fyllt mitt första år var min mor och jag på väg mot hennes hemland. Då jag i någon föregående uppgift talat om far och syskon, är det styvfar och halvsyskon som det gäller. Vilket jag bara i förbigående nämner, ty far var "världens bästa styvfar" och någon skillnad på mig och sina egna barn gjorde han aldrig, utom möjligen att han tyckte att jag skulle ha framför de andra, därför att jag var störst. Ifrån min ankomst till Sverige och till mitt 5:e år, då mor gifte om sig, bodde jag hos mina morföräldrar på landet i Igelösa by som lydde under Svenstorps herrgård. Därifrån daterar sig de barndomsminnen jag nu vill berätta.

I morfars trädgård

Morfars hade ett pensionsställe i kyrkbyn, med tillhörande stor trädgård. Kanske var den inte så fin och välvårdad som trädgårdar i våra dagar, men oerhört intressant. Där var höga träd och dito buskar, rabatter med alla möjliga gammeldags brokiga blommor. Stora syrenbersåer och ett par trappsteg upp till huset, som hade en hop märkvärdiga tecken inristade. Jag antar nu att det varit runstenar.

Ifrån det jag kunde börja "stulta omkring" var jag i trädgården från morgon till kväll, då vädret tillät det. Vad upplevde jag inte i denna trädgård! Här fanns alla sorters lustiga kryp, som blev mina vänner. Drysor, sniglar med vackra små hus på kroppen, ödlor och grodor. Särskilt minns jag en liten grön groda som jag en tid hade fången i en nätbur. Jag omhuldade den på alla sätt, matade den och bäddade en mjuk mossbädd åt den. Jag var mycket ledsen, då det visade sig omöjligt att få den att förstå, att just där skulle den ligga om natten. Även fåglar älskade jag, men de var svårare att komma in på livet. Vi hade en stor grå katt som hette Måns, den höll jag mycket av, men sedan jag lärde mig förstå att han jagade och även åt upp sådana djur som råttor och möss, svalnade min kärlek till kissen Måns betydligt.

Jag trivdes bäst för mig själv, andra barn brydde jag mig inte om, men det fanns "tomtar och nissar" i trädgårdens mest avlägsna hörn, och med dem var jag vän. Det förstod naturligtvis inte de stora, så det talte jag inte om. Stora människor är så märkvärdiga. Det har jag nog

själv också varit, sedan jag blev stor och inte längre haft förmåga att se och höra allt det som jag såg och hörde när jag var barn.

Under rötterna till en väldig gran bodde tomtarna. Om jag lade örat intill en springa i barken alldeles ovanför jordytan, kunde jag tydligt höra hur det tisslades och tasslades därinne. När det började skymma, hände det att ett huvud med röd toppluva stack ut genom springan. Då ägaren såg att ingen annan än jag var i närheten, hoppade han oförskräckt ut, följd av den ena lilla tomtegubben efter den andra, tomtegummor och tomtebarn. Ack vad de var skojiga och näpna! De dansade ringdans, hoppade bock och lekte trevliga lekar. Men så kunde det hända att mormor ropade på mig, att det var tid att komma in – och vips var de borta!

Ibland när det var riktigt vackra sommarkvällar, satt jag hos mormor och morfar på trappan och tittade på de vita ulliga molnen som seglade förbi på himlavalvet. Oh vad det fanns mycket att se, hela städer med gator, planteringar och höga hus och massor av märkvärdiga djur, sådana som fanns i mina bilderböcker. Jag tröttnade aldrig på att betrakta molnen. Även ovädersmoln tyckte jag om. I dem såg jag stora mörka skogar och väldiga hav, med böljor höga som hus och skepp som gungade på böljorna.

Det var sådana skepp som det jag själv kommit med över det oändliga havet. Där om berättade mormor och morfar ofta. Ett sådant skepp skulle jag resa med när jag blev stor. Resa dit, långt bort, därifrån jag var kommen och se det märkvärdiga land om vilket jag hörde så mycket berättas, som sades vara mitt hemland, men som jag alls inte kom ihåg. Där fanns svarta människor som kallades negrer, röda människor med stora granna fjäderprydnader på huvudet, det var indianer, vilda och grymma men modiga och tappra, som jagade fram som stormvindar på sina hästar. Mitt hjärta svällde av stolthet över allt det besynnerliga som fanns i mitt land. Där borta på en kyrkogård, liknande den här hemma, bara mycket större, var en gravkulle under vilken min far vilade, som jag inte kunde minnas. Den gravkullen skulle jag pryda med blommor, när jag en gång blev stor nog att resa dit. Jag tyckte bara att det tog så lång tid, men till slut blev jag stor nog och då reste jag dit, men det är en historia som inte hör hit.

”De kom som gräshoppor”

Jag hade fyllt 3 år, alltså måste det ha varit hösten 1884. Det hade ofta hänt då det kom främmande eller vi var borta, att det talades om krig. Man nämnde ”storryssen” och ”hundturken”, med bävande stämma uttalades dessa ord. Och så talade man om ”fältmanöver”. Inte begrep jag allt som sades, men att man menade att det var farliga ting som var i görningen, det förstod jag, och vad fantiserade jag inte ihop! Ingen av de vuxna ägnade naturligtvis en tanke åt, att ett så litet barn lyssnade till deras prat. Då hade de nog varit försiktigare. Jag brukade sitta tyst och stilla i en vrå med mina bilderböcker och dockor, men jag hade öronen på helspänn och jag lämnade fantasin fritt lopp.

”Storryssen”, jag visste att Ryssland var ett stort land, ”mycket större” än alla andra länder tillhopa, påstods det. Vidare hade jag hört att folket där var elakt, men ”storryssen” – det tydde på att det bara var en, och en enda människa skulle väl inte vara svår att rå på. Så många karlar som det fanns i vår by. Även om den där ”storryssen” var aldrig så stark, så borde han likväl duka

under för övermakten. Så den saken tyckte jag alltså att man inte behövde ängslas för. Värre var det med "hundturken". Det var tydligen en farlig hund! Hundar var jag rädd för. Inspektoren på herrgården hade ett par stora jakthundar, och för dem hyste jag en panisk skräck. Så var det "fältmanövern". En gång hade jag frågat vad det var för något, och morfar hade svarat att det var våra beväringsspojkar som lekte krig. Då var det väl inte heller så farligt, då man bara lekte. Att stora vuxna människor brydde sig om att leka, tyckte jag däremot var märkvärdigt. Att beväringarna var vuxna visste jag, för en nära granne hade en son som var beväring, och honom hade jag sett. Men krig och krigare, det var nog ändå farliga saker, så jag var rädd.

Därför då en granngumma en dag kom och ropade: "Soldaterna kommer som en svärm gräshoppor!", blev det allmän uppståndelse och jag, ja jag kröp in under bordet medtagandes min käraste trasdocka. Utanför på gården hördes i detsamma ett öronbedövande larm och rop på "Vatten, vatten!". Genom det öppna fönstret hörde jag morfars röst: "De stackarna är halvdöda av törst, låt oss hissa upp vatten!". Jag hörde skrammel av hinkar och vindspelets rassel, när man hissade upp vatten. Morfar hade sagt "de stackarna", och morfar ville hjälpa. Alltså måste det inte vara så farligt som jag först trodde! Försiktigt kröp jag fram och upp på en stol och kikade ut. Det hade dock inte vara märkvärdigt om jag ramlat baklänges av förskräckelse! Hela gården och vägen utanför var full av folk. Jaså, detta var krigarna! Det var män i dammiga, illa medfarna kläder, "uniformer" fick jag sedan veta att de hette. De var svettiga och smutsiga över all beskrivning, och ett sådant liv de förde!

Morfar och vår närmaste granne som hade brunnen gemensamt hjälptes åt att hissa upp vatten. Mormor och granngumman kom släpandes med alla kärl som rimligtvis kunde användas att dricka av. Koppar, glas, skopor, ja t o m kastruller langades ut. Då det likväl inte förslog, såg jag karlarna dricka ur sina smutsiga mössor. Nära intill det öppna fönstret stod en soldat, han stod bakom de andra, hade kanske ingenting fått, hade ingenting att dricka ur. Med honom kände jag plötsligt ett stort medlidande. Kvickt rusade jag in till mitt dockskåp och fick tag i min lilla mugg, som var prydd med blommor och en kattunge som lekte med ett garnnystan.

Jag kravlade mig nu åter upp på stolen och räckte med ett artigt knix muggen till mannen utanför. "Tack min lilla vän" hörde jag honom säga på en sjungande dialekt. Därpå armbågade han sig fram till vattnet, fyllde muggen och kom tillbaka. "Skål!" sade han och drack. Över kanten på muggen såg jag ett par glittrande blå ögon, i ett ansikte randigt av damm och svett. Rädd drog jag mig tillbaka, men sedan han med rockärmen torkat bort det värsta, tyckte jag att han var riktigt rar och jag blev strax modigare och inom loppet av några minuter var vi de bästa vänner. Han böjde sig fram och lyfte mig helt enkelt ut genom fönstret och från hans arm skådade jag och trasdockan ut över mängden. Så småningom hade de druckit sig otörstiga och en man med skägg och en grannare uniform än de andra ropade något med väldig röst, som jag inte begrep. Jag sattes åter ner på stolen innanför fönstret och min nye vän skyndade bort. Man ställde upp sig 2 och 2 och efter ytterligare några barska ord från den skäggige mannen i den granna kostymen, började hela ledet sätta sig i rörelse och tåga nerför den smala byvägen.

Morfar berättade sedan att det var "beväringsspojkar" som kommit långt, långt bortifrån för att vara med om den stora fältmanövern som skulle gå av stapeln nästa dag. De hade marscherat många, många mil under många heta timmar. De hade kommit igenom ett par byar längre bort, och där hade folket varit så grymt att de helt enkelt satte lås för sina brunnar, för att få

ha sitt vatten i behåll! Det hade varit stark torka under lång tid och man var rädd för vattenbrist. För ett par hundra man kunde göra slut på en hel del! Jag kunde emellertid inte förstå, hur någon nändes neka stackars törstiga människor vatten, det kostade ju ingenting. Nu hade en hel mängd bybor samlats på gården och händelsen "stöttes och blöttes" i timtal.

Mitt första möte med kungen

Det var inte vår nuvarande kung Gustav V, utan hans far Oscar II. Dagen därpå stod jag i en glänta i häcken, som omgav trädgården. Utanför fanns en potatisåker och där – någon m ifrån mig – låg en gumma på alla fyra och plockade potatis, under det hon lyssnade till min livliga berättelse om soldaterna som kom som "gräshoppor". Naturligtvis hade hon själv sett detsamma, men hon låtsades vara mycket intresserad. Plötsligt hördes ljudet av en galopperande häst. Det kom allt närmare och i nästa ögonblick formligen flög en vit häst över diket utanför häcken. En ryttare i glittrande uniform satt framåtlutad över hästens hals och drev på denna, ja kunde det vara med ett ridspö? Jag tyckte mig se hur hans högra arm gick upp och ner. Jag skrek gällt i förskräckelsen, men gumman i potatisåkeren reste sig, skakade sin knutna näve mot den flyende ryttaren och ropade: "Jag tror karen e galen, ska han ria över folk?". Morfar kom springande och ropade med andan i halsen att det var kungen, och att han var förföljd av fientliga trupper som försökte ta honom tillfånga.

I detsamma kom fienden stormande utanför trädgården, men de hade tappat bort spåret och den gången fick de inte tag i den vackre mannen på den vita hästen. Senare togs kungen likväl tillfånga på herrgårdens ägor och där såg vi honom sitta på en liten kulle som kallades "Kärrabacken". En ättehög antagligen. Vad jag tyckte det var synd om honom, han såg så trött ut, satt på sin häst med hängande armar och böjt huvud. Backen var omringad av fientliga soldater. Men att detta verkligen var kungen hade jag svårt att förstå. Visserligen hade han något väldigt grannt på huvudet, men det var i alla fall ingen guldkrona, och han hade ingen guldstickad mantel, inget äpple och ingen spira. Nog för att uniformen var vacker, men jag såg många lika vackra tyckte jag. Det var hans officerare, sade man. Ja, det var den stora fältmanövern, ett "frispektakel" som sedan dryftades vitt och brett under långa mörka vinterkvällar, då grannarna hälsade på hos varandra.

"Jag är inte till salu"

Det låter kanske konstigt, men det är faktiskt sant att man velat köpa mig. Det var dagen efter fältmanövern. Byborna stod i klungor utanför herrgårdsträdgården för att få se en skymt av all ståten och grannlåten. Där var nämligen många av kungens uppvaktning och officerarna, som hade sina fruar med. Guldsmidda herrar och damer i lysande toaletter promenerade omkring i trädgården. Och där, hög och vacker, kom kungen Oscar II utför trappan! Idag såg han så glad ut, skrattade och pratade, så jag kunde förstå att de fientliga soldaterna, som igår tog honom tillfånga, inte hade varit mycket stygga mot honom. Det sade jag också högt och tydligt, där jag stod i första ledet bland de nyfikna, till stor munterhet för en herre och ett par damer som kom trädgårdsgången fram. "Oh ett så förtjusande barn!", kvittrade den ena damen, som var ung och vacker. Hon kom springande emot mig med utsträckta händer. Jag drog mig skamsen undan och gömde mig i mormors kjol, men jag blev framdragen, upplyftad och kramad. Hon frågade vad jag hette och om jag var till

salu, för hon ville köpa mig! Först trodde ju mormor och morfar att det var skämt, men det visade sig vara rena rama allvaret. Det visade sig vara ett högt uppsatt herrskap vid hovet och herrn förklarade att de hade inga barn, men länge sökt efter ett adoptivbarn. Om de fick mig skulle jag få det så bra, så bra. Mormor neg djupt och morfar, som ju varit kammartjänare hos överstekammarjunkaren och friherren Gösta Gyllenkrook och förstod hur man borde uppföra sig mot så fint folk, bockade och skrapade med foten under det han höll sin hatt tryckt mot knäna. Han bockade och skrapade och bockade igen, allt under det han förklarade att jag inte var till salu.

Man började med att bjuda 10.000 kr för mig och höjde med den ena 5.000-summan efter den andra ända tills man var uppe i en ganska stor förmögenhet. Detta begrep jag naturligtvis inte då, men sedan hörde jag det ofta omtalas. Damen satte sig på en bänk med mig i knäet. Jag fick leka med hennes armband och klocka och lovades, att om jag bara ville följa med henne hem till den stora staden där hon bodde, skulle jag få så mycket vackert och gott jag kunde önska mig. Det lockade mig dock inte och när nu flera damer och herrar kom till, började jag gråta och bad att få gå till mormor. Morgonen därpå höll ett ståtligt ekipage utanför trädgårdsgrinden och en lakej kom med hälsning från sin härskarinna, som satt nere i vagnen, om morfar inte tänkt över saken och verkligen inte ville lämna mig. Men det blev blankt nej.

Jag har ett foto av mig, som är taget vid den tiden och det förvånar mig att man ansåg mig vara värd en hel förmögenhet. Jag tycker inte att jag är något särskilt, jag var då inget vackert barn. Jag hade en liten trubbnos, ett par troskyldiga blå ögon och några raka hårtestar. Men jag var näpet klädd och skilde mig väsentligt från de andra byabarnen. Det var väl orsaken, kan jag tro.

Min första skoldag

Ja, det var inte i den riktiga skolan, den låg i Lund dit vi senare flyttade. Jag var närmare 5 år. Morfar hade en god vän som numera var pensionerad, men som hade varit lärare i kyrkbyn. Bl a hade min egen mor gått i skola för honom. "Mäster" kallades han. Nu var han gammal, ryggen var böjd och ansiktet rynkigt, och jag minns att han hade en ovanligt stor näsa, och den långa svarta rocken som han alltid gick klädd i, skiftade i grönt. Men ack vad han var rar och vad han berättade många sagor och spökhistorier och historier om häxor, troll och blåkullakärringar för mig. Vad han hette kan göra detsamma, men jag som hade svårt att uttala hans namn när jag var mindre, kallade honom Hackgen. Han hade för vana att alltid, då han satte sig ner, lägga händerna på knäna med vitt utspärrade fingrar, och så sade han: "Ah-ha-ja-såmen". När jag var mycket liten brukade jag härma honom, rätt som jag gick där satte jag mig på en pall, lade mina utbredda fingrar på knäna och djupt och eftertryckligt suckade jag: "Ah-såmen Hackgen". Det fick jag höra av min morfar ända tills jag var vuxen.

Jag hade hört att han levde på sin pension. Det undrade jag mycket över, för jag hade ofta sett honom äta och dricka hos oss, så han levde också på mat, han liksom vi andra. Nåja, slutligen fick jag klart för mig vad pension var för något, och fick även veta att vi själva levde på den pension som morfar fick alltsedan baronens död. Mäster var mycket förtjust i mig, jag brukade rida ranka på hans knä och höra på när han berättade. Bl a berättade han om min mors farfar som varit med i 2 krig. Det ena var finska kriget 1808-09 där han varit med i "lantvärnet", då hette han Eld. Vidare hade han 1813 eller 1814 varit med Karl XIV Johan, general Kadrill och Jens Persson och skjutit

upp Leipzigs portar. Den gången var hans soldatnamn Orkan. När morfar fick plats hos baron Gyllenkrook ville han tagit sig det namnet, men baronen tyckte att det var ett förbaskat ovädersnamn, så det gick inte alls!

Nåja, återkommande till mäster, en dag undrade han om jag inte skulle tycka det vara roligt att kunna läsa själv? Om jag ville, kunde jag komma hem till honom en eller ett par timmar varje dag, så skulle han lära mig. Om jag ville? Jag jublade högt över förslaget! Mäster som var änkling bodde ensam i ett gammalt hus, lagade själv sin mat och utförde föllt arbete. Jag hade varit där många, många gånger. Han hade en hel del trevliga saker att titta på, men jag tyckte synd om honom för han hade ingen duk på bordet och det var enligt min mening något av det allra finaste. I vårt bästa rum, som kallades "förmaket", hade vi "en väldigt fin duk". Den var virkad med stjärnor, hål och krumelurer och hade långa fransar, som nådde nästan ända ner till golvet. En sådan duk skulle jag virka till mäster när jag blev stor. Nu satte jag mig för, att den skulle han få för att han ville lära mig läsa.

Klockan gick ovanligt sakta denna min första skoldag. Den ville ju aldrig bli så mycket att det var tid att gå! Till råga på allt började det regna, och var det något mer än hundar jag var rädd för, så var det regn! Denna dag kunde dock regnet inte avskräcka mig, men jag vågade inte gå ensam utan morfar fick följa mig då det äntligen blev tid. Morfar gjorde sig inte så brått att gå hem igen. Han hade en hel del att tala med sin gamle vän om. Till sist blev jag så otålig att jag rätt och slätt föste ut honom genom dörren, och nu äntligen skulle det bli läsa av. Mäster lade ett par böcker på en stol och ovanpå dem en stol för att jag skulle nå upp till bordet ordentligt. Jag hjälptes upp och framför mig lades en gammal trasig ABC-bok. "Jo, min lilla vän, om du nu är riktigt duktig, så ska du få nåt gott när du slutat, och så ska vi lägga ABC-boken på ett varmt ställe, så kan du tro att tuppen värper till imorgon", sade mäster. Ack vad jag var förväntansfull. Jag undrade allt hur en papperstupp kunde värpa, men när mäster sade det, så var det säkert sant. Mäster narrades aldrig, det visste jag. Ja, jag började stava och lägga ihop, på ett helt annat sätt än jag fick lära mig då jag kom i den riktiga skolan. Inom parentes sagt hade min fröken besvär med mig då, därför att jag redan kunde läsa och tyckte att det där systemet med att "ljuda" var ganska onödigt.

Om jag var duktig denna första skoldag! Ja, skulle jag tro mäster, så överträffade jag alla hans förväntningar. Vi höll på en stund, tyckte jag, men mäster sade över en timme. Så slog mäster igen boken och förklarade att nu hade jag verkligen gjort mig förtjänt av något riktigt gott. Jag skulle få smaka hans inkokta plommon. Ah, inkokta plommon! Det hade mormor där hemma, söta härliga som hon brukade servera med grädde till. Mäster gick ut och kom strax tillbaka med en stor lerkruka, som han ställde på bordet, löste upp tidningspappret som var bundet över med en "ljusagarnstråd", hämtade ett tefat och en sked från skåpet borta i hörnet. Så började han lägga upp det ena härligt gula plommonet efter det andra. Jag önskade bara att fatet hade varit större, men kanske skulle han lägga upp en gång till? Krukan var stor, den var så hög att jag inte, där jag satt, kunde se ner i den, men att där var mycket i den, det märkte jag när han öste upp, för han behövde inte doppa skeden så djupt. Så ställde han fatet framför mig och räckte mig skeden: "Varsågod!"

Jag valde ett stort plommon som såg läckrare ut än de andra, och stoppade det hastigt i munnen. Att det inte kom lika hastigt ut igen, berodde säkert på att jag var ett väluppfostrat barn. Det var nämligen ättiksplommon, som säkerligen inte hade sett den allra minsta gnutta socker! Åtminstone var de säkert surare än rävens rönnbär, och räven han var lycklig han, för han kunde ju

inte komma åt rönnbären. Jag däremot satt här med ett, nu i mina ögon förskräckligt stort fat ohyggligt sura plommon framför näsan på mig, och ett förväntansfullt ansikte lutande sig över mig, och lika förväntansfullt frågade den rare gamle mannen om jag tyckte det var gott? Vad skulle ett barn i våra dagar ha gjort? Spottat ut plommonet och öppet och ärligt sagt ifrån att det smakade rysligt! Jag vet åtminstone många som hade gjort så. Det gjorde man inte i min barndom, i varje fall inte om man var ett snällt barn.

Jag åt beskedligt upp allt som låg på fatet, neg där jag satt och tackade ja då jag blev tillfrågad om jag ville ha mer. Först då jag ätit en sådan portion till, vågade jag säga att jag inte orkade mer. Ja, detta var min första skoldag och det kunde lätt ha blivit den sista för den skolmästaren, om inte mormor förbjudit honom att oftare ge mig plommonen, min mage tålde dem inte och däri sade hon "tyvärr mycket sant". Mäster kunde inte nog beklaga, jag hade ju tyckt så mycket om dem! Då jag nästa dag åter kom till "skolan", plockade mäster fram ABC-boken, där den låg långt nere i botten på sängen, och vad såg mina förvånade ögon – tuppen hade värpt en veteskorpa! Kanske tyckte jag att det gärna kunde ha varit en bulle, men skorpan var åtminstone inte sur.

Det var en snäll tupp, för varje dag hade den värpt något. ibland en sockerbit och ibland en kaka, eller en "fyrastyver". Men man kan ju även tänka sig att jag var särskilt duktig, så jag verkligen gjorde mig förtjänt av vad tuppen förärade mig.

Räven, hönshjärtat och "tiabankan"

Där var en inspektor på herrgården, som ofta kom hem till oss. Jag tyckte om att följa med morfar ner till herrgården och hälsa på hos inspektoren, om han bara stängde in sina hundar! Men han hade en tam räv som var mycket lustig, den var jag inte rädd för, för den var i bur, så den var kanske inte särdeles tam. Jag vågade beundra den på vederbörligt avstånd, om bara morfar höll mig hårt i handen. Den var trevlig, gjorde varjehanda krumsprång och tittade på en med sina pigga ögon, allt medan den lade huvudet på sned än åt ena, än åt andra hållet. Ägaren brukade prata med den och retas smått med den.

En gång då vi stod och tittade på den sade inspektoren: "Ni tror naturligtvis att mickel är så klok, som man säger, men det är han visst inte. Här ska ni få se, här har jag ett hönshjärta och här en tia i den handen, nu skulle man tänka att den kloke mickel valde tian, men det gör han inte utan han väljer det värdelösa hönshjärtat." Så utsträckte han båda händerna och räven kom strax och nosade intresserad först på tian, sedan på hönshjärtat, och så – kvickt som tanken högg han tian och slukade den! Det var en mycket snopen inspektor som tittade långt efter pengarna som försvann. Vad vi skrattade, och vad morfar ofta var spydig mot honom för den sakens skull!

Elden är lös

Morfars hus låg i övre änden av trädgården, på andra sidan om huset var gårdsplanen. Till vänster om denna låg ett grannhus bara några m från vårt. Det ägdes, eller åtminstone beboddes, av en som kallades "Rasken", om det var hans namn vet jag inte. På samma sida om vårt men nere vid stora byvägen låg ett hus, ägaren där hette Per Ols. Alla husen i kyrkbyn var täckta med halm, och

vid en eldsvåda var det fara värt, att åtminstone en stor del av dem skulle gå åt, så elden var man alltid försiktig med, men en gång hände olyckan ändå. Det var visst en skorstenseld från början. Man hörde det förskräckta ropet att "elden är lös!" hos Per Ols. Alla som rimligtvis kunde komma bland karlarna i kyrkbyn rusade till för att släcka. Man reste stegar och karlarna bildade kedja och langade vatten. Man rev bort den brinnande halmen med långa "bosshagar" och arbetade för livet, och man lyckades verkligen begränsa elden till bara taket, men flera gånger tog vinden i och stora eldflagor flög in i vår trädgård. "Eldflottar" kallade man dem, det är sant! "Raskens" hus låg i rak linje och i själva vindriktningen och var mera utsatt. Det hade också fattat eld där i taket ett par gånger. I timmar såg det mycket hotande ut, men man lyckades bli herre över elden till slut, så det blev bara en takbrand som väl var!